

MÜLTECİLER VE GÜVENLİK

Prof.Dr. Ebru Canan-Sokullu
Bahçeşehir Üniversitesi
ebru.canan@eas.bau.edu.tr

ÖZET

Dünyanın her coğrafyasında gözlenen göçler yasal ya da düzensiz yolları tüketerek gerçekleşmekte, göç edenlerin kimileri uluslararası hukukun tanıdığı koşullar çerçevesinde korunan mülteci statüsüne kavuşurken, pek çoğu ev sahibi ülkelerde yasadışı göçmen statüsünde yaşamaya devam etmektedirler. Savaş, yoksulluk ve hastalıklardan kaçan mülteciler gelişmiş ülkelere doğru insan göçüne neden olurken, ev sahibi ülke ve toplumlar için ekonomik, kültürel ve güvenlikle ilgili sorunlara yol açarak güvenlikleştirilmektedirler. Her ne kadar her türlü insan hareketliliği göç olarak tanımlansa da, göç ve göçmen terimlerinin uluslararası seviyede tek hukuki tanımı yoktur. Göçmen ifadesi uluslararası göç, sığınmacı ve mülteci hareketlerini de içerecek şekilde kullanılmaktadır. Mülteci statüsü zorunlu göç kapsamında değerlendirilebilmektedir. Bu kişiler uluslararası alanda 'sığınmacı' statüsünde koruma ararlar ve hukuki statüleri 'mülteci' olarak tanımlanıncaya kadar sığınmacı statüsünde kabul edilerek, ülkelerine geri gönderilemezler.

ATIF İÇİN: Canan-Sokullu, Ebru, "Mülteciler ve Güvenlik", *Güvenlik Yazıları Serisi*, No.30, Ekim 2019.
https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/11/MultecilerveGuenlik_EbruCananSokullu_v.1.pdf
DOI: 10.13140/RG.2.2.18465.35680

Dünyanın her
coğrafyasında
yasal ya da
düzensiz
yollarından
gerçekleşen
göçlerde, göç
edenlerin bir
kısmı uluslararası
hukukun tanıdığı
korunan mülteci
statüsüne
kavuşurken, pek
çoğu ev sahibi
ülkelerde yasadışı
göçmen
statüsünde
kalıyorlar.

Giriş

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) Eylül 2019 istatistiklerine göre Suriye Savaşı'ndan kaçan 5,6 milyon Suriyeli (Türkiye'ye 3,6 milyon, Lübnan'a 927 bin, Ürdün'e 650 bin, Irak'a 230 bin, Mısır'a 130 bin) komşu ülkelere iltica etti (<https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>). Yemen iç savaşı başladığından bu yana ise yaklaşık 200 bin Yemenli komşu ülkelere göç etti (<http://data.unhcr.org/yemen/regional>). 2015'de Akdeniz (İtalya, Yunanistan ve Malta) üzerinden Avrupa'ya ulaşan mülteci ve göçmen sayısı 1 milyonu (<https://www.unhcr.org/europe-emergency.html>). Bunların yarısı savaştan kaçan Suriyelilerken, toplam sayı 2015-2018 arasında 1,7 milyonu aştı. Avrupa'ya gelenlerin çoğunluğu Afganistan (%15) Fas (%12) ve Suriye (%11) gibi çatışmaların ve iç savaşların yaşandığı ülkelerden kara ya da deniz yolunu kullanarak yasal olduğu kadar düzensiz yollarla yasadışı şekilde gelenlerdi (<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>).

Kitlesel insan göçü sadece Avrupa'da gözlenmemektedir. Örneğin sayıları 4 milyonu aşan Venezuelalı Latin Amerika'nın en büyük göç hareketini gerçekleştirirken, 2017'den bu yana 750.000 Rohingya günlerce ormanları, dağları nehirleri aşarak baskı ve zulümden kaçmak için Myanmar'dan Bangladeş'e göç etmiştir (<https://www.unhcr.org/rohingya-emergency.html>). Venezuela'dan Myanmar'a kadar dünyanın her coğrafyasında gözlenen kitlesel göçler yasal ya da düzensiz yolları tüketerek gerçekleşmekte, kimileri uluslararası hukukun tanıdığı koşullar çerçevesinde korunan mülteci statüsüne kavuşurken, pek çoğu ev sahibi ülkelerde yasadışı göçmen statüsünde yaşamaya devam etmekte.

Tarihsel olarak incelendiğinde insan göçü farklı dönemlerde farklı motivasyonlarla fakat hep aynı güzergahta- gelişmiş ve refah seviyesi yüksek ülkelere doğru- ilerlemiştir. 1950'lerden itibaren eski sömürgelerden başlayan göç, 1960'lardan itibaren az gelişmiş komşulardan emek göçüne doğru evrilmiştir. 1950 ve 1960'larda gelişmiş Batı'ya göç emek istihdamı açığını kapatmayı hedeflerken, 1970'lerin ekonomik kriz ortamı göçmenlere ihtiyacı geçici olarak da olsa ortadan kaldırırken sağ partilerin siyasi başarılarıyla göçmen karşıtlığına dönüştürdü.

Küresel Kuzey ve özellikle Avrupa her dönem bir çekim merkeziydi, fakat Soğuk Savaş'ın ardından iki gelişme iki farklı göç akımına yol açtı. Yugoslavya Savaşı sonucunda yaşanan mülteci akımı göçe insan güvenliği boyutunu eklerken, 2004 genişlemesiyle eski Doğu Bloku ülkelerinden gelen

iç göç dalgası ağırlıklı olarak eğitilmiş, donanımlı ve kültürel olarak Avrupa *yahudi-hristiyan* kültürünün parçası olan ‘yeni Avrupalılar’ a kapı açtı (Canan-Sokullu 2012). Avrupa’ya kitlesel olarak iltica eden ya da yasadışı yollarla giren ‘Yugoslavlular’ Avrupa’da daha sonraki yıllarda artan yoğunlukta yaşanacak mülteci krizinin de başlangıcıydı. Avrupa artık Afrika ve Ortadoğu’dan (özellikle de düzensiz olarak) gelen göçmenler için bir varış noktasıdır. Tarihte benzeri görülmemiş bu düzensiz ve yasadışı göç akımı pek çok ülkede artık ‘mülteci krizi’ adıyla güvenlikleştirildi.

Soğuk Savaş yılları devletler ve bunların siyasi-askeri güvenlik ilişkileri merkezli bir dönemken, Soğuk Savaş sonrası dönemde devletler dışında sınır aşan güvenlik tehditleri ortaya çıktı. Güvenlik tehditleri, özneleri ve araçları değişirken, genel olarak güvenlik kavramı da dönüştü. Soğuk Savaşın ardından gelen küreselleşmeyle birlikte bilginin, paranın, hizmetin ve insanların daha hızlı yer değiştirebildiği ve sınırların daha esnek hale geldiği bir dünya düzeni ortaya çıktı. Bu bağlamda uluslararası göç ve insan hareketliliği de daha sık gözlenir oldu.

Çok kutuplu bu yeni dünyada iç savaşlar, etnik-politik çatışmalar ve terör sayesinde güvenliksiz bir düzen olarak ortaya çıktı (Caldwell ve Williams 2006). Bu ortamda güvenliğin öznesi olarak birey ve toplum özellikle Küresel Güneyde ‘yeni savaşlar’ nedeniyle güvenliğe daha az erişim olanağı bulmaya başladı. İdeolojilerin yerine kimliklerin çatıştığı, silahsız sivillerin askeri hedef haline geldiği, etnik temizliğin savaş aracı olarak kullanıldığı ve devlet dışı aktörler tarafından yürütülen ‘yeni savaş’ anlayışı, ‘düzensiz’ ve ‘yasadışı’ göç akımlarını hızlandırdı (Kaldor 1999). Olgusal olarak, yasal yolları tüketmiş olma şartıyla göç eden ‘mülteciler’, kimi zaman hukuki yollarla kimi zaman ise düzensiz ve yasadışı yollardan girdikleri ülkelerde çeşitli açılardan güvenlik tehdidi haline gelmeye başladılar. Savaştan, yoksulluktan, hastalıklardan kaçan mülteciler gelişmiş ülkelere doğru kitlesel insan göçüne neden olurken, aynı zamanda ev sahibi ülke ve toplumlar için ekonomik, kültürel ve güvenlikle ilgili sorunlara yol açmış, bu da özellikle düzensiz göçmen haline gelen mültecilerin güvenlikleştirilmesi sonucunu ortaya çıkartmıştır.

Kavramsal Kakofoni

Genel olarak bir yerden başka bir yere doğru yerleşme, yaşama, hayatta kalma amaçlı gitme eylemi olan göç (Crawley ve Sklerapis 2018), karmaşık ve çok boyutlu bir olgudur. Günümüzde karşılaşılan göç hareketlerinin göç edenlerin profilleri, kişisel gerekçeleri, gerçekleştirilme şekil ve süreçleri bakımından geçmişe oranla çok daha karmaşık olduğu söylenebilir (Roman 2015). Göç

'Yeni savaş'
anlayışı,
'düzensiz' ve
'yasadışı' göç
akımlarını
hızlandırdı.

siyasi, ekonomik ya da kültürel nedenlerle olabilir ya da kişiler askeri çatışmadan, siyasi baskıdan, yoksulluktan kaçmak için göç edebilirler.

Her ne kadar her türlü insan hareketliliği göç (*migration*) olarak tanımlansa da, göç ve göçmen terimlerinin uluslararası seviyede tek bir hukuki tanımı yoktur. Genellikle, göçmen ifadesi uluslararası göç, sığınmacı (*asylum seeker*) ve mülteci (*refugee*) hareketlerini de içerecek şekilde kullanılmaktadır. Mülteci statüsü ise daha çok zorunlu (*forced*) göç kapsamında değerlendirilebilir; zira mülteciler vatandaşı oldukları ülkeden baskı, savaş ya da zulüm nedeniyle kaçan ve dönmesi durumunda yaşam tehlikesi olan kişilerdir. Bu kişiler uluslararası alanda 'sığınmacı' statüsünde koruma ararlar ve hukuki statüleri 'mülteci' olarak tanımlanıncaya kadar sığınmacı statüsünde kabul edilerek, ülkelerine geri gönderilemezler.

Mülteciler, ülkeye hukuki yollarla gelebildiği gibi, düzensiz göç yol ve prosedürlerini de tüketerek gelebilirler; bu durum mültecilerin 'düzensiz' (*irregular*) göçmenler olarak tanımlanmasına yol açabilir. Düzensiz göç, bir ülkeye giriş rejimini ve vize düzenlemelerini ihlal ederek kaçak yollarla girmektir. Bu kişiler uluslararası hukuk tarafından kabul edilen ve korunan bir statüde olmalarına rağmen, hukuki olmayan terminolojide zorunlu ya da düzensiz göçmenler olarak da tanımlanabilirler. Düzensiz göç kavramı her türlü yasal düzenlemenin ihlal edilerek insan kaçakçıları ve tacirleri aracılığıyla gerçekleştirilen sınır geçme, vizesiz giriş ve ülkede kalışı içerdiğinden göç literatüründe (Düvell 2008; Düvell, Triandafyllidou ve Vollmer 2010) daha yaygın kabul görmektedir.

Burada önemli olan bir başka husus göçün zorunlu ya da gönüllü oluşudur. Mülteci hareketleri gibi daha çok bir tehlikeden kaçmak için yapılan göç daha ziyade zorunlu (*forced*) göçtür. Gönüllü (*voluntary*) göç ise kişilerin daha iyi yaşam koşullarına ulaşma amacıyla yapılan göçtür (Roman 2015, Van Hear vd 2009).

Hukuki statüleri itibariyle de göç hareketleri yasal ve yasal olmayan göç olarak ikiye ayrılır (Canan-Sokullu 2019). Aile birleşimi, sömürge sonrası devletlerden gelen göç (Anwar 1995), emek göçü (Sassen 1988) veya iç savaş ya da felaketlerden kaçan iltica talebiyle gerçekleştirilen göç (Bade 2004) 'yasal' (*legal*) göç olarak tanımlanırken, insan kaçakçılığı yollarıyla sahte evraklarla yapılan ve enformel sektöre katılma amaçlı olan göç 'yasadışı' (*illegal*) göçtür (Miller 1995; Goodwin-Gill 1996). Fakat her ne kadar emek göçü ya da iltica talepleri yasal göç olarak kabul edilse de varılmak istenen ülkedeki hukuki süreçlerdeki engeller (ör., AB vize regülasyonları) ya da

zorluklar pek çok göçmenin düzensiz ya da yasal olmayan yollarla ülkeye girmeye çalışması ile sonuçlanabilmektedir (Düvell 2008).

Mülteciler ve Güvenlik

Göç hareketliliğinin üç farklı güvenlik boyutu vardır. Göç hareketleri ev sahibi ülke ve topluma ekonomik, demografik ve kültürel olarak pozitif katkı yapabileceği gibi, göçmenlerin türlerine göre ev sahibi ülkeye entegrasyonda yaşanan zorlukların yanı sıra kimlik uyumsuzluğu, ötekileştirme, radikalleşme gibi negatif katkı da yapabilirler.

Göçün ekonomik olarak ülke ekonomisine farklı açılardan pozitif katkılarından söz etmek mümkündür. Göç ve göçmenler makro ekonomik açıdan ekonominin istihdam ihtiyacının göçmenlerce karşılanmasına, sosyokültürel açıdan çok kültürlüğün gelişmesine ve kültürel zenginleşmeye yardım edebilir. Burada hatırdan tutulması gereken göç eden grupların nasıl bir sosyo-ekonomik seviyeden geldiği, ev sahibi topluma sosyo-kültürel yakınlığıdır.

Öte yandan, negatif katkı boyutu ile göç, devlet ve toplum düzeyinde bir güvenlik sorunsalı olarak incelenebilir. Devlet düzeyinde düzensiz ve yasadışı göç bir güvenlik sorunudur, zira bir devletin sınırları içerisine kanunsuz yollarla, devletin rıza ve izni olmadan girilerek toprak bütünlüğünün ihlal edilmesi anlamına gelir. Devlet ise sınırlarının güvenliğini korumakla yükümlüdür (Bigo 2002, Düvell 2011, Raquena 2015). Devletler sınır güvenliklerini tesis edebilmek amacıyla vize rejimleri uyguluyorlar ve bu rejimlere uygun şekil ve prosedürlerle ülkeye girişleri düzenlerler. Buna uygun olmayan yasadışı göçtür, insan kaçakçılarının devreye girmesiyle gerçekleştirilir ve devletin sınır güvenliğinin ihlalidir.

Toplumsal açıdan göçün negatif boyutu toplumda ortaya çıkan ve ‘göçmen karşıtı önyargı’ (Quillian 1995), ‘yabancı düşmanlığı’ (Hjerm 2007), ‘göçmen karşıtı duygu’ (Ceobanu ve Escandell 2008, Hainmueller ve Hiscox 2007), ‘etnik önyargı’ (Hello vd. 2002), ‘yabancı düşmanı duygu’ (Semyonov vd. 2006; Wilkes vd. 2007) gibi farklı kavramlarla adlandırılabilen göçmen karşıtlığıdır. Ev sahibi toplum tarafından yeni gelen göçmen topluluklar her ne kadar insani açıdan kabul görse de toplumsal, ekonomik ve kültürel güvenlik boyutları yeni gelenlerin kültürel yakınlığı, sayıları ya da hangi nedenlerle geldikleri gibi mikro ve makro düzeyde göstergelere göre değişiklik gösterebilir.

Birey temelli analizler göçün sosyo-ekonomik faydaları (Sides ve Citrin 2007; Pettigrew 1998), sembolik kültürel çıkarlar (Turner, Brown ve Tajfel 1979;

Göçler ev sahibi
ülke ve topluma
ekonomik,
demografik ve
kültürel olarak
pozitif katkı
yapabileceği
gibi, göçmenlerin
entegrasyonun-
da yaşanan
zorlukların yanı
sıra kimlik
uyuşmazlığı,
ötekileştirme,
radikalleşme gibi
negatif katkı da
yapabilir.

McLaren 2003), sosyal ilişki (Wilkes, Guppy ve Farris 2008; McLaren 2003), göç politikalarının desteklenmesi (Facchini vd. 2008) ve bireylerin siyasetle ilgisinin derecesi (Sigelman ve Niemi 2001; Nadeau, Niemi ve Levine 1993; Lahav 2004) ve ‘mikro düzeyde davranışsal olmayan’ unsurlara (ör. eğitim, meslek, gelir seviyesi vb.) bağlı olarak göç tutumlarını inceler. Mikro düzeyde davranışsal göstergeler göçün büyüklüğü (Hjerm 2007; Green 2009; Jasso ve Rosenzweig 1982), algılanan gerçek veya sembolik tehdit (McLaren 2003; De Master ve Le Roy 2000) ve göçmen gruplarının yasal ya da düzensiz göçmenler (Bratsberg 1995; Canan-Sokullu 2019) olmalarına göre kaygı boyutunun değiştiğini ortaya koymaktadır. Öte yandan, ev sahibi toplumdaki makro düzeyde bağlamsal unsurlar (ör. göç politikaları, güvenleştirici siyasal söylem, dışlayıcı kültür, siyasal, ideolojik iklim ve göç kalıpları vb.) da ev sahibi toplumda kaygıyı arttırabilen dışsal belirleyicilerdir.

Göçmenlerin ‘insan güvenliği’, göç hareketlerinin analiz biriminin göç eden birey ve toplulukların olduğu ve bunların güvenliğinin kaçtıkları devlet, sınıraşan suç örgütleri, ev sahibi devlet ya da toplum olarak farklı özneler tarafından tehdit edilmesi ile ilgilidir. İnsan güvenliği, en genel anlamıyla insanlara yönelebilecek her türlü tehdidi içerir ve bu tehditlerin önlenmesinde devletlerin sorumluluklarını ele alır. İnsan güvenliğinin dört boyutu vardır: 1) insan merkezlidir; 2) güvenliğe yönelik tehditler evrenseldir, ulus aşan karakterdedir ve çeşitlidir; 3) insan güvenliğinin unsurları birbirinden ayrılmazdır; d) iş birliği ve erken önleme mekanizmaları gereklidir (Alkire 2003). Devletin sorumluluğu (kendi sınırları içerisinde yaşayan her tür, ırk, cins, milliyet, din ve hukuki statüdeki) bireylerin her türlü hakkını gözetmek, bireylerin güvenliği ve haysiyetine yönelebilecek her türlü hak ihlali engellemektir.

Düzensiz ya da kaçak yollarla bir ülkeye iltica etmek isteyenlerin de uluslararası hukuk, insan hakları hukuku ve çeşitli uluslararası sözleşmeler (ör. 1985 *BM İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşmesi*, 2000 tarihli *Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi*) tarafından tanımlanmış, taraf devletler tarafından da prensip olarak kabul edilmiş hakları vardır ve bu kişilerin insan güvenliğinin ev sahibi devlet tarafından bu çerçevede korunması uluslararası bir normdur. Burada devletin sınır güvenliğini ve egemenlik hakkını ihlal ve tehdit edenin organize suç örgütleri ve insan kaçakçıları olduğu hatırlatılmalıdır (Aronowitz 2001, Morrison 2000, Salt 2000).

Sonuç

Mülteciler işkence, etnik temizlik, tecavüz, doğrudan fiziksel saldırı ya da askeri tehditlerden kaçarak bir başka ülkeye giderler. Bu kaçışta onlara yolu gösteren çoğunlukla insan kaçakçıları veya örgütlü suç örgütleridir. Göçmenler güvenli bir ülkeye ulaşmayı başarabilseler dahi ev sahibi ülke ve toplumda da onları bekleyen türlü sorunlar ve meydan okumalar vardır. Mülteciler ve bir ülkeden başka bir ülkeye hangi yolu kullanarak olursa olsun göç edenler, tanımları ve kategorileri ne olursa olsun, hem özne hem de nesne olarak güvenlik sorunsalı ile yakından ilişkilidirler. Güvenliğin nesnesi olarak ev sahibi devlet ve toplum tarafından yaşam alanı, yaşama dahil edilme yolları ve toplumun parçası haline dönüşme süreci güvenlikleştirilirken, güvenliğin öznesi olarak ev sahibi devlet tarafından daha gelişmiş koruma rejimleri (ulusal yasal düzenlemeler, insani siyasal söylem, yaşam alanların iyileştirilmesi, ev sahibi-misafir ilişkilerinin düzeltilmesi) sayesinde insani güvenlikleri temin edilebilir.

KAYNAKÇA

Alkire, S. (2003). “Concepts of Human Security”, L. C. Chen, S. Fukuda-Parr ve E. Seidensticker (der.), *Human Insecurity in a Global World*. Harvard: Harvard University Press, ss. 15–39.

Anwar, M. (1995). “New Commonwealth Migration to the UK”, R. Cohen (der.), *The Cambridge Survey of World Migration*. Cambridge, MA: Cambridge University Press, ss. 274–78.

Aronowitz, A. A. (2001). “Smuggling and Trafficking in Human Beings: The Phenomenon, the Markets That Drive It and the Organisations That Promote It”. *European Journal on Criminal Policy and Research*, Cilt 9 2), ss. 163–195.

Bade, K. J. (2004). “Legal and Illegal Immigration into Europe: Experiences and Challenges”. *European Review*, Cilt 12 (3), ss. 339–375.

Bigo, D. (2002). “Security and Immigration: Toward a Critique of the Governmentality of Unease”. *Alternatives*, Cilt 27 (özel sayı), ss. 63–92.

Bratsberg, B. (1995). “Legal versus Illegal U.S. Immigration and Source Country Characteristics”. *Southern Economic Journal*, Cilt 61 (3), ss. 715-727.

Caldwell, D. ve R. E. Williams (2006). *Seeking Security in an Insecure World*. Maryland: Rowman & Littlefield.

Canan-Sokullu, E. (2019). “How Blurred is European Public Opinion on Legal versus Illegal Immigrants?”, *Journal of Contemporary European Research*, Cilt 15 (1), ss. 4-20.

Canan-Sokullu, E. S. (2012). “Islamophobia and Turcosceptism in Europe? A Four Nation Study”, C. Flood, S. Hutchings, G. Miazhevich ve H. Nickels (der.), *Islam in the Plural: Identities, (Self-)Perceptions and Politics*. Amsterdam: Brill, ss. 97-112.

Crawley, H. ve D. Skleparis (2018). “Refugees, Migrants, Neither, Both: Categorical Fetishism and the Politics of Bounding in Europe’s ‘Migration Crisis’ ”, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Cilt 44 (1), ss. 48–64.

Düvell, F. (2008). “Migrants and Refugees on the Fringes of Europe: Transit Migration, Mixed Flows and New Policy Challenges”, *Metropolis World Bulletin*, No. 8, ss. 29–32.

Düvell, F. (2011). “Paths into Irregularity: The Legal and Political Construction of Irregular Migration”, *European Journal of Migration and Law*, Cilt 13 (3) ss. 275–295.

Düvell, F., A. Triandafyllidou ve B. Vollmer (2010). “Ethical Issues in Irregular Migration Research in Europe”, *Population, Space and Place*, Cilt 16 (3), ss. 227-39.

Goodwin-Gill, G. S. (1996). *The Refugee in International Law*. New York: Oxford University Press.

Green, E. G. T. (2009). “Who Can Enter? A Multilevel Analysis on Public Support for Immigration Criteria across 20 European Countries”, *Group Process & Intergroup Relations*, Cilt 12 (1), ss. 41-60.

Hainmueller, J. ve M. J. Hiscox (2010). “Attitudes toward Highly Skilled and Low-skilled Immigration: Evidence from a Survey Experiment”, *American Political Science Review*, Cilt 101 (4), ss. 61-84.

Hello, E., P. Scheepers ve P. Slegers (2006). “Why the More Educated are Less Inclined to Keep Ethnic Distance: An Empirical Test of Four Explanations”, *Ethnic and Racial Studies*, Cilt 29 (5), ss. 959-985.

Hjerm, M. (2007). “Do Numbers Really Count? Group Threat Theory Revisited”, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Cilt 33 (8), ss. 1253-1275.

Jasso G. ve M. R. Rosenzweig (1982). “Estimating the Emigration Rates of Legal Immigrants Using Administrative and Survey Data: The 1971 Cohort of Immigrants to the United States”, *Demography*, Cilt 19 (3), ss. 279-290.

Kaldor, M. (1999). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. Cambridge: Polity.

Lahav, G. (2004). *Immigration and Politics in the New Europe: Reinventing Borders*. Cambridge: Cambridge University Press.

McLaren, L. M. (2003). “Anti-Immigrant Prejudice in Europe: Contact, Threat Perception, and Preferences for the Exclusion of Migrants”, *Social Forces*, Cilt 81 (3), ss. 909-936.

McLaren, L. M. (2002). “Public Support for the European Union: Cost/Benefit Analysis or Perceived Cultural Threat?”, *Journal of Politics*, Cilt 64 (2), ss. 551-66.

Miller, M. J. (1995). “Illegal Migration”; R. Cohen (der.), *The Cambridge Survey of World Migration*. Cambridge, MA: Cambridge University Press, ss. 537-541.

Morrison, J. (2000). *The Trafficking and Smuggling of Refugees: The End Game in European Asylum Policy?* Geneva: UNHCR.

Nadeau, R., R. G. Niemi ve J. Levine (1993). “Innumeracy about Minority Populations”, *Public Opinion Quarterly*, Cilt 57 (3), ss. 332-347.

Pettigrew, T. F. (1998). “Intergroup Contact Theory”, *Annual Review of Psychology*, Cilt 49, ss. 65-85.

Quillian, L. (1995). “Prejudice as a Response to Perceived Group Threat: Population Composition and Anti-Immigrant and Racial Prejudice in Europe”, *American Sociological Review*, Cilt 60 (4), ss. 586-611.

Roman, E. (2015). “Mediterranean Flows into Europe: Refugees or Migrants?”, *IEMed Mediterranean Yearbook*, ss. 312–315.

Salt, J. (2000). “Trafficking and Human Smuggling: A European Perspective”, *International Migration*, Special Issue 1, ss. 31–56.

Sassen, S. (1988). *The Mobility of Labour and Capital: A Study in International Investment and Labour Flow*. New York: Cambridge University Press.

Semyonov, M., R. Raijman ve A. Gorodzeisky (2006). “The Rise of Anti-foreigner Sentiment in European Societies, 1988-2000”, *American Sociological Review*, Cilt 71 (3), ss. 426-449.

Sides, J. ve J. Citrin (2007). “European Opinion about Immigration: The Role of Identities, Interests and Information”, *British Journal of Political Science*, Cilt 37 (3), ss. 477-504.

Turner, J. C., R. J. Brown ve H. Tajfel (1979). “Social Comparison and Group Interest in Intergroup Favouritism”, *European Journal of Social Psychology*, Cilt 9 (2), ss. 187-204.

Van Hear, N., R. Brubaker ve T. Bessa (2009). *Managing Mobility for Human Development: The Growing Salience of Mixed Migration*. Oxford: University of Oxford.

Wilkes, R., N. Guppy ve L. Farris (2008). “No thanks, we’re full: Individual Characteristics, National Context, and Changing Attitudes toward Immigration”, *International Migration Review*, Cilt 42 (2), ss. 302-329.

EK OKUMA

Betts, A. ve P. Collier (2017). *Refuge: Rethinking Refugee Policy in a Changing World*. New York: Oxford University Press.

Gerard, A. (2014). *The Securitization of Migration and Refugee Women*. Londra: Routledge.

Huysmans, J. (2006). *The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU*. Londra: Routledge.

FİMLER

Illégal (2010). Yönetmen: Olivier Massett-Depasse; Versus Productions.

Journey of Hope (1990). Yönetmen: Xavier Koller; Cat Picks Movie.

The New Land (1972). Yönetmen: Jan Troell; Svensk Filmindustri.

Welcome (2009). Yönetmen: Philippe Lioret; Nord Ouest Films.

Uluslararası İlişkiler Konseyi (UİK) Derneği, Türkiye’de uluslararası ilişkiler çalışmalarının gelişimine katkıda bulunmak, ilgili alanlarda çalışanları bir araya getirmek ve çalışmalarını desteklemek amacıyla bir grup akademisyen, medya çalışanı ve dışişleri mensubu tarafından 2004 yılında tarihinde kurulmuştur. 2010 yılından beri *International Studies Association (ISA)* ortak kuruluşu ve 2016’dan beri de *Balkan Political Science Association (BPSA)* üyesi olan UİK, iki yılda bir düzenlediği *Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi* ile *Güvenlik Akademisi* ve *Dış Politika Akademisi* eğitim programlarını gerçekleştirmektedir. Uluslararası İlişkiler disiplininin Türkiye’deki gelişimine katkı yapmış öğretim üyelerine yönelik *Ustalara Saygı Ödülü* ile genç akademisyenlere yönelik *Teşvik Ödülü* veren UİK, başta *Uluslararası İlişkiler* dergisi ile *Güvenlik Çalışmaları* serisi olmak üzere kapsamlı bir yayım programı ile *Güvenlik Portalı (GP)*, *Türkiye Barışı Koruma Veri Tabanı (TÜBAKOV)*, *Kavram Avcıları* ve *Black Sea Young Reformers Fellowship (BSYRF)* projelerini hayata geçirmiştir.

UİK hakkında daha fazla bilgi almak için, lütfen [web sayfasını](https://www.uik.org.tr) (https://www.uik.org.tr) ziyaret ediniz.

© UİK 2019

Bu çalışmanın telif hakları Uluslararası İlişkiler Konseyi (UİK)’e ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; UİK’in kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Güvenlik Yazıları, NATO Kamu Diplomasisi Birimi tarafından desteklenmektedir.

Security Papers are supported by the NATO Public Diplomacy Division.